

Lokalna platforma internetowa na rzecz zapobiegania powstawania odpadów – ZPO

Zgodnie z dyrektywą ramową o odpadach (*dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylającą niektóre dyrektywy*), będącą kluczowym aktem prawa UE w dziedzinie gospodarki odpadami, dążeniem UE jest stworzenie „społeczeństwa recyklingu”, którego celem będzie „unikanie wytwarzania odpadów oraz wykorzystywanie odpadów jako zasobów”.

Zagadnienia przeciwdziałania powstawaniu odpadów są związane ściśle z realizacją najważniejszej Strategii rozwojowej UE – Europa 2020 – Europa efektywnie wykorzystująca swoje zasoby i mają odzwierciedlenie w jej dokumentach realizacyjnych.

Ogólne ramy zapobiegania powstawaniu odpadów na poziomie krajowym ustala Krajowy Plan Gospodarki Odpadami. KPGO ma za zadanie uszczegółowienie w jednym dokumencie działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów zarówno na poziomie krajowym jak i na poziomie województw.

Art. 17 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1587, z późn. zm.), transponującej przepisy dyrektywy ramowej o odpadach, ustanawia następującą hierarchię sposobów postępowania z odpadami:

1. zapobieganie powstawaniu odpadów;
2. przygotowywanie do ponownego użycia;
3. recykling;
4. inne procesy odzysku;
5. unieszkodliwianie

Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 33 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, jako zapobieganie powstawaniu odpadów należy rozumieć *środki zastosowane w odniesieniu do produktu, materiału lub substancji, zanim staną się one odpadami, zmniejszające:*

1. ilość odpadów, w tym również przez ponowne użycie lub wydłużenie okresu dalszego używania produktu,
2. negatywne oddziaływanie wytworzonych odpadów na środowisko i zdrowie ludzi,
3. zawartość substancji szkodliwych w produkcie i materiale.

Zapobieganie powstawania odpadów to przede wszystkim zapobieganie ilościowe polegające na ograniczeniu ilości wytwarzania odpadów oraz zapobieganie jakościowe polegające na ograniczeniu w powstających odpadach zawartości substancji niebezpiecznych, mogących utrudnić ich odzysk lub unieszkodliwienie.

W obecnych czasach produkty sprzedawane są w opakowaniach, które po zużyciu produktu stają się odpadem. Głównym celem w gospodarce odpadami jest zapobieganie powstawaniu i zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów. Odpady, które każdy z nas wyrzuca każdego dnia, trafiają na wciąż powiększające się składowiska odpadów. Pamiętajmy, że kosztami ich utrzymania jesteśmy przecież obciążani my wszyscy.

WEDŁUG STATYSTYK GUS, PRZECIĘTNY POLAK „PRODUKUJE” PONAD 350 KG ODPADÓW ROCZNIE!

Aby zmniejszyć ilość odpadów w naszym codziennym życiu możemy podejmować działania pomagające ograniczyć ich powstawanie np. poprzez rozsądne dokonywanie zakupów, używanie wielorazowych toreb, zakup napojów w opakowaniach zwrotnych oraz dawanie odpadom drugiego życia. Przyczynimy się w ten sposób do poprawy stanu naszego środowiska zarówno w skali lokalnej jak i globalnej.

Warto pamiętać o kilku prostych zasadach, które pomogą nam zmniejszyć ilość odpadów w życiu codzienny. Oto one:

Robiąc listę zakupów, warto odpowiedzieć sobie na zasadnicze pytania: czy naprawdę tego potrzebuję? A może to, co mam, nadal działa albo da się zreperować? Kupując tylko to, co nam potrzebne, możemy nie tylko ograniczyć ilość śmieci, ale również zużycie energii, surowców i wody potrzebnych podczas produkcji – zatem kupujmy odpowiedzialnie.

Podczas codziennych zakupów starajmy się wybierać produkty, które można kupić bez opakowania np. warzywa, owoce, mięso czy pieczywo. W tym celu warto wybrać się z wizytą na bazar, do piekarni, warzywniaka czy sklepu mięsnego. Wybierając lokalne produkty otrzymujemy świeższe towary, których transport do miejsca ostatecznej sprzedaży nie wiązał się z przewozem na duże odległości, dzięki czemu ograniczamy emisję gazów cieplarnianych. Niepakowane towary możemy kupić też w supermarkecie, wybierając towar ze stoisk zamiast pakowane towary z półki. Każda taka decyzja sprawia, że w naszym koszu ląduje mniej foliowych opakowań i styropianowych tacek, które później przeważnie trafiają na wysypiska.

Oczywiście nie wszystkie towary jesteśmy w stanie kupić bez opakowania. Wybierajmy takie, które są pakowane w materiały biodegradowalne lub podlegają recyklingowi. Najlepiej wybierać opakowania wykonane ze szkła i aluminium. Są to materiały, które można przetwarzać nieskończona ilość razy. To lepsze rozwiązanie niż wybór opakowań plastikowych, które pomimo, że również mogą być przetwarzane, to ich żywotność jest krótsza, a ich rozkład potrafi trwać nawet tysiące lat. Jeżeli to możliwe unikajmy plastikowych opakowań pokrytych folią termozgrzewalną – w tej formie nie nadają się do przetworzenia. Przetworzeniu nie ulega też czarny plastik. Papier również można przetworzyć i wykorzystać

ponownie. Można go odzyskać nawet z kartonów po mleku czy sokach – obecnie technologia pozwala na odzyskanie około 70% surowca użytego przy jego produkcji. Ale pamiętajmy – zazwyczaj tego typu opakowania wyrzuca się do pojemników na tworzywa sztuczne, a nie do papieru. Jeśli jest taka możliwość, dobrze jest także kupować jedno większe opakowanie tego samego produktu zamiast kilku mniejszych. Jest to doskonały sposób na ograniczenie produkcji zbędnych plastików. Co więcej – duże opakowania w ogólnym rozrachunku najczęściej okazują się tańsze, a zakupiony towar starcza nam na dłużej.

Jednorazowe plastikowe przedmioty, stanowią ok. 70% odpadów, które (niestety) dostają się do mórz i oceanów. Postarajmy się zrezygnować z wszelkiego rodzaju jednorazowych opakowań – zamieńmy wodę z plastikowej butelki, na wodę z kranu, którą wlejemy do butelki wielokrotnego użytku z filtrem. W celu przedłużenia żywotności produktów spożywczych przechowywanych w lodówce, włóżmy je do szklanych pojemników a nie owijajmy ich folią.

Pamiętajmy, żeby na wyprawę do sklepu iść z własną torbą wielokrotnego użytku. Im rzadziej będziemy korzystać z plastikowych toreb dostępnych w każdym markecie, tym mniej śmieci wyląduje w koszu. Jeśli zapomnimy własnej torby, nie bierzmy cienkich jednorazówek – prawie w każdym sklepie można dostać duże i solidne torby plastikowe, które będziemy mogli wykorzystać do innych celów – np. jako torbę na segregowane surowce.

Kiedy to możliwe, nie kupujemy jednorazówek i korzystamy z produktów, które można użytkować wielokrotnie. Przykład? Wystarczy przynieść do pracy własny nóż i widelec, zamiast korzystać z plastikowych dostarczanych wraz z zamówionym lunchem. Z kolei kupując kawę na wynos, możemy poprosić o przelanie jej do naszego własnego kubka termicznego, który nie tylko jest bardziej ekologiczny, ale też o wiele dłużej trzyma ciepło i nie parzy w rękę. Jeżeli chodzi o towary, które się zużywają, również mamy wybór. Zamiast papierowych ręczników, możemy korzystać z materiałowej ściereczki. Zamiast za każdym razem kupować dozownik z mydłem w płynie, możemy kupić go raz, a później uzupełniać mydło z saszetek. Zamiast używać jednorazowych maszynek do golenia, można przetrzucić się na maszynkę na wymienne ostrza.

Chociaż to właśnie podczas codziennych zakupów produkujemy najwięcej śmieci, to potencjalnie większe zagrożenie dla środowiska mogą mieć decyzje o wymianie regału, pralki czy telewizora. Szkodliwe dla środowiska mogą być zwłaszcza te ostatnie, czyli sprzęt RTV/AGD, do którego produkcji wykorzystuje się związki chemiczne i wiele rzadkich metali. Dlatego zawsze warto zorientować się, czy sprzęt elektroniczny z drugiego obiegu nie zaspokoi naszych potrzeb. Kupując używany sprzęt RTV/AGD, warto zwrócić uwagę na jego klasę energetyczną. Zastanówmy się też, czy będziemy na tyle regularnie korzystać z danego przedmiotu, że warto go kupić. Być może wystarczy zapytać sąsiada, czy może nam pożyczyć np. jakieś narzędzie.

No dobrze – a co zrobić z meblami, które są już wytarte i nie pasują do wnętrza świeżo wyremontowanego mieszkania? Zastanów się, czy zamiast kupować nową kanapę czy fotel, nie lepiej je odświeżyć, np. poprzez wymianę obić.

Niepotrzebne ubrania zawsze możemy oddać komuś, kto ich potrzebuje albo przerobić na nowe. Drugie życie można nadać również wielu innym ulubionym przedmiotom. Nie dość, że nie wytwarza się przy tym nowych śmieci, to można zyskać odnowione, wartościowe przedmioty, z których radość może być taka sama, jeśli nie większa, niż z nowo zakupionych.

Niepotrzebny sprzęt elektroniczny możemy również oddać lub sprzedać. Zasada jest prosta – jeśli czegoś nie potrzebujesz – podaj to dalej. Jest wiele sposobów, żeby oddać przedmioty, których nie potrzebujemy w dobre ręce. Można spróbować wziąć udział w dzielnicowej wyprzedaży, można też skorzystać z internetowych portali wymiany sąsiedzkiej. Kto wie – może sami znajdziemy tam coś dla siebie?

Wybierajmy nowoczesne, cyfrowe technologie. Kupujmy książki, czasopisma i gry w wersji cyfrowej, a bilety w aplikacjach. Nie drukujmy dokumentów, jeśli nie jest to niezbędne. Ograniczymy w ten sposób zużycie nie tylko papieru a także koszulek, teczek i segregatorów przeznaczonych do ich przechowywania.

Starajmy się kompostować bioodpady. Jeśli mamy przydomowy ogródek i możemy zrobić przydomowy kompostownik to zrobmy to. Kompostowanie bioodpadów jest to najlepsza i najbardziej ekologiczna forma zagospodarowania odpadów organicznych. Kompostując bioodpady wyprodukujemy naturalny nawóz, który posłuży nam do nawożenia roślin w naszych ogródkach.

Kupując produkty starajmy się stawiać na ich jakość a nie na ilość. Patrzmy na metki – czytamy ich skład. Wybierajmy produkty z naturalnych materiałów np. z bawełny, lnu czy wełny, drewna czy kamienia.

Kupuję odpowiedzialnie... i śmieczę mniej!

KUPUJ Z GŁOWĄ!

Wybieraj proste opakowania, najlepiej szklane lub papierowe.

Czy wiesz, że w ciągu 1 roku wyrzucasz ok. 66 plastikowych butelek PET?
Szkło można przetwarzać nieskończoną ilość razy, a papier szybko ulega biodegradacji.

Zrezygnuj z jednorazówek – bawełnianą torbę możesz wykorzystać wielokrotnie.

Zamiast kilku małych opakowań wybierz jedno duże.

2.

UŻYWAJ NIE RAZ!

Jedz z klasą! Plastikowe sztucce zastąp metalowymi.

Produkty jednorazowe zastąp tymi wielokrotnego użytku lub produktami na wymienne wkłady.

3.

NADAJ DRUGIE ŻYCIE

Zmień obicia swojej starej kanapy i miej mebel jak nowy.
Zawsze możesz ją również odstąpić komuś innemu, vintage jest w modzie!

Tnij nogawki!

4.

NIE POTRZEBUJESZ – PODAJ DALEJ

Wymieniaj, oddawaj, sprzedawaj! Dziel się zamiast wyrzucać.

SEGREGUJESZ... I ŚMIECISZ MNIEJ!

 Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

www.naszesmieci.pl

Prawidłowa segregacja

Recykling to, ogólnie rzecz ujmując, zmniejszenie ilości odpadów poprzez powtórne ich wykorzystanie. Dzięki recyklingowi możemy odzyskać określone surowce, które posłużą przy produkcji nowych produktów. Recykling to jednak nie tylko prawidłowa segregacja, ale i sposób myślenia. Już podczas robienia zakupów warto zastanowić się nad ilością potrzebnych w domu produktów, po to, by nie generować zbędnych odpadów. Większość rzeczy, które kupujemy, jest wykonanych z surowców, które można odzyskać. Są to między innymi papier, metal, szkło i wszechobecny plastik. Jeżeli opakowania, które zostają np. po produktach spożywczych, trafią do odpowiednich pojemników, stają się one surowcem, a nie odpadem.

Pomimo tego, że nasza świadomość ekologiczna wzrasta i wiemy, jak ważny jest recykling, prawidłowe segregowanie odpadów często przysparza nam wiele problemów. Tymczasem prawidłowa segregacja odpadów pozwala na ich przetworzenie lub bezpieczną utylizację. Selektywna zbiórka odpadów to pierwszy krok w rozwijaniu proekologicznej postawy!

Na co należy zwrócić uwagę?

Przede wszystkim na tworzywo, z którego został zrobiony dany odpad, zanim wyląduje on w kubie. Segregację powinno się zacząć u źródła - w miejscu wytworzenia odpadów, to znaczy w domu.

Dbanie o środowisko oraz wymogi unijne sprawiły, że segregacja odpadów jest nie tylko proekologiczną postawą mieszkańców, ale przede wszystkim jest koniecznością i obowiązkiem każdego z nas. Niemniej jednak odpowiednia segregacja śmieci i działanie zgodnie z zasadami jest dla nas bardziej opłacalne. Sposób zbierania odpadów komunalnych będzie podlegał kontroli. Właściciel nieruchomości, który nie segreguje prawidłowo odpadów komunalnych może zostać obciążony podwójną stawką za gospodarowanie odpadami. W przypadku, kiedy podmiot odbierający odpady komunalne zgłosi do Urzędu Gminy nieprawidłową segregację odpadów Urząd Gminy ma obowiązek obciążyć wszystkich mieszkańców danej posesji podwojoną opłatą tj. 46,00 zł od jednej osoby. Jest to pewna forma kary, która ma nas zmobilizować do segregowania.

Przepisy Unii Europejskiej obligują wszystkie kraje Unii do osiągnięcia wymaganych poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania. Nieosiągnięcie wymaganych poziomów przez gminę będzie skutkowało nałożeniem wysokich kar finansowych. Dlatego też należy skutecznie zachęcać mieszkańców do recyklingu oraz podkreślać, jak ważna jest segregacja odpadów. Nasze zaangażowanie pomoże sprostać wymaganiom unijnym oraz uniknąć wysokich kar finansowych, które będą przekładać się na wysokość tzw. „opłat śmieciowych”.

Prowadzenie prawidłowej segregacji odpadów powinno odbywać się „u źródła”, czyli w naszych domach, miejscach pracy, szkołach czy przedszkolach. Od 1 lipca 2017 r. w Polsce obowiązuje Jednolity System Segregacji Odpadów (JSSO), który wprowadził przepisy odnośnie segregacji odpadów. I tak obowiązkowej segregacji podlegają:

- papier, który powinien być gromadzony w workach lub pojemnikach w kolorze niebieskim z napisem „papier”. Należy umieszczać tu m.in.: opakowania z papieru i tektury, gazety i czasopisma, katalogi, prospekty, foldery, papier szkolny i biurowy, książki i zeszyty, torebki papierowe, papier pakowy. Najważniejsze, aby odpady papierowe trafiające do niebieskiego worka były czyste, suche, nie posiadały resztek jedzenia i nie były zatłuszczone.
- szkło, które powinno być gromadzone w workach lub pojemnikach w kolorze zielonym z napisem „szkło”. Należy umieszczać tu m.in.: butelki i słoiki szklane po napojach i żywności, butelki po napojach alkoholowych a także szklane opakowania po kosmetykach.

- metale i tworzywa sztuczne, które powinny być gromadzone w workach lub pojemnikach w kolorze żółtym z napisem „metale i tworzywa sztuczne”. Należy tu umieszczać m.in.: butelki po napojach, opakowania po chemii gospodarczej, kosmetykach (szamponie, paście po zębach, płynach do mycia naczyń, itp.), plastikowe zakrętki, puszki z blachy stalowej po żywności (konserwy), złom żelazny i metale kolorowe, folia aluminiowa, kartoniki po napojach i mleku (tetrapaki). Puszki, kartony i butelki plastikowe przed wrzuceniem ich do żółtego worka należy zgnieść, tak aby zajmowały jak najmniej miejsca.

- bioodpady, które powinny być gromadzone w workach lub pojemnikach kolorze brązowym z napisem „bio”. Należy tu umieszczać m.in.: gałęzie drzew i krzewów, liście, kwiaty, trociny, kora drzewna, owoce, warzywa, skorupki jaj, fusy po kawie.

Odpady, których nie udało się umieścić w ww. workach lub pojemnikach można gromadzić w workach lub pojemnikach koloru czarnego z napisem „odpady zmieszane”. Mogą tu trafić m.in.: zużyte chusteczki i środki higieniczne, pieluchy, ręczniki papierowe, resztki mięsa, kości, potłuczone talerze i szklanki, żwirek z kuwet zwierzęcych, zabrudzone opakowania po produktach spożywczych. Ponadto zakazane są: wszelkie odpady budowlane m.in.: gruz, kafle, panele podłogowe, sprzęt elektryczny i elektroniczny, AGD, leki, odpady zielone.

KOMPOSTOWANIE to jedna z najlepiej sprawdzonych metod powtórnego wykorzystania odpadów

Kompostowanie pozwala zmniejszyć o 30-50% ilości odpadów wywożonych na wysypiska. W przydomowym kompostowniku można przetworzyć nawet 300 kg odpadów w ciągu roku. Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Gdów nie tylko dopuszcza prowadzenie przydomowego kompostownika, ale także Rada Gminy odrębną uchwałą obligatoryjnie zwolniła w części z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi właścicieli nieruchomości położonych na terenie Gminy Gdów zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi kompostujących bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostowniku przydomowym. Wartość zwolnienia o którym mowa powyżej stanowi iloczyn liczby mieszkańców zamieszkujących daną nieruchomość oraz kwoty 4,00 zł poprzez obniżenie miesięcznej wysokości opłaty. Prawo do zwolnienia przysługuje właścicielowi nieruchomości zabudowanej budynkiem mieszkalnym jednorodzinnym na podstawie złożonej deklaracji, w której zadeklaruje kompostowanie bioodpadów stanowiących odpady komunalne w kompostowniku przydomowym, i nie zostanie wydana względem właściciela nieruchomości decyzja o utracie ww. zwolnienia przez Wójta Gminy Gdów.

Pamiętajmy, że prawidłowo przygotowany kompost jest przyjemny w dotyku, a zapachem przypomina ściółkę leśną. Uzyskanie odpowiedniego efektu ułatwi stosowanie dziesięciu podstawowych zasad kompostowania:

1. kompostownik powinien być dostosowany wielkością do potrzeb gospodarstwa domowego;
2. pojemnik należy umieścić bezpośrednio na naturalnym podłożu, aby umożliwić dostęp do odpadów mikroorganizmom żyjącym w glebie i przyspieszającym naturalne procesy rozkładu materii. Taki pojemnik można zbudować z kamieni, cegieł, drewna lub wykorzystać plastikowe pojemniki z polietylenu o wysokiej gęstości, dzięki którym kompostownik jest mrozoodporny;
3. jeśli to możliwe, kompostownik powinien stać w zacienionej części ogrodu;
4. nie wszystkie odpady organiczne nadają się na kompost, trzeba je więc segregować;
5. im bardziej rozdrobnione odpady, tym szybciej ulegają rozkładowi;

6. ważne jest utrzymanie odpowiedniej wilgotności przyzmy kompostowej. Jeśli jest zbyt mokra i zaczyna wydzielać nieprzyjemny zapach, należy do niej dodać odpady wchłaniające wodę, np. tekturowe wyłoczki po jajkach albo papier gazetowy zgnieciony w kulki;
7. w celu przyspieszenia procesu rozkładu można przesypywać kolejne warstwy odpadów zwykłą ziemią ogrodową;
8. dodana do kompostownika szczepionka bakteryjna, dostępna w sklepach ogrodniczych, zabezpieczy kompost przed nieprzyjemnym zapachem i dodatkowo przyspieszy proces rozkładu;
9. raz na dwa tygodnie należy wymieszać zawartość kompostownika, żeby umożliwić dopływ powietrza do wszystkich warstw. Proces rozkładu z udziałem tlenu, w przeciwieństwie do beztlenowego gnicia, przebiega bez wydzielania nieprzyjemnego zapachu;
10. po dodaniu kolejnej porcji odpadów dobrze jest przykryć kompostownik (np. matą słomianą lub workiem z juty), aby nie tracił wilgoci i ciepła.

Czas oczekiwania na efekty to około 5-6 miesięcy. Jeśli kompostownik zostanie założony na wiosnę, to jesienią pierwsza porcja kompostu powinna być gotowa!